

1. Powojenny podział świata – notatka

1. Skutki II wojny światowej

a) ekonomiczne:

- państwa biorące udział w wojnie zostały bardzo zniszczone (zniszczenia wojenne, rabunkowa polityka III Rzeszy) i poniosły również bardzo duże koszty prowadzenia tej wojny. Koszty wojny oblicza się na ponad bilion dolarów,
- zniszczonych zostało setki miast, a niektóre z nich zostały doszczętnie zrujnowane. Były to: Warszawa, Belgrad, Budapeszt, Coventry, Berlin, Drezno, Hamburg, Kijów, Leningrad (dzisiejszy Petersburg), Mińsk, Stalingrad, Rotterdam, Tokio, Manila, Hiroszima, Nagasaki;
- zniszczona została infrastruktura – drogi, mosty, linie kolejowe
- wiele ziem leżało odłogiem (zaminowane lub zniszczone) co spowodowało upadek rolnictwa,
- po wojnie wybuchł kryzys gospodarczy,

b) demograficzne:

- śmierć poniosło ponad 50 milionów ludzi, większą część z tego stanowili cywile,
- setki tysięcy osób stało się inwalidami,
- upadek rolnictwa przyniósł głód i niedożywienie,
- wielu byłych więźniów obozów koncentracyjnych straciło zdrowie psychiczne,
- tysiące dzieci stało się sierotami,
- tysiące ludzi nie miało gdzie mieszkać = rzesze bezdomnych,
- po drugiej wojnie światowej miliony ludzi zostało przesiedlonych np. Niemców z Europy Wschodniej i Środkowej przesiedlono do Niemiec,

c) polityczne:

- nastąpiła zmiana układu sił na świecie – swoją pozycję utraciły Francja i Wielka Brytania, a wzrosło znaczenie USA i ZSRR, które stały się supermocarstwami,
- wykształcił się układ dwubiegunowy – USA v. ZSRR, które skupiły wokół siebie swoich sojuszników; USA – kraje kapitalistyczne, ZSRR – kraje komunistyczne.,
- II wojna światowa zapoczątkowała proces dekolonizacji,

d) kulturowe:

- na skutek bombardowań, kradzieży, polityki władz okupacyjnych przepało tysiące dóbr kultury, z których wielu nie udało się już nigdy odzyskać,
- olbrzymi rozwój techniczny – nowe wynalazki z czasów wojny (radar, silniki odrzutowe) zaczęto wykorzystywać dla potrzeb cywilnych.

2. Konferencja w Poczdamie 17.07. – 02.08.1945 r.

a) uczestnicy: USA – prezydent Harry Truman, ZSRR – Józef Stalin, Wielka Brytania – premier Winston Churchill, a po zmianie rządu Clement Attlee.

b) postanowienia w sprawie ziem polskich:

- Polska otrzyma w zarząd administracyjny ziemie leżące na wschód od rzek Odra i Nysa Łużycka (Pomorze Zachodnie, ziemię lubuską i Śląsk) oraz Pomorze Gdańskie z Gdańskiem, Warmię i Mazury.
- Wschodnia granica Polski będzie się opierać na linii Curzona (rzeka Bug).
- O przyszłości granic miała zdecydować konferencja pokojowa, do której nigdy nie doszło.

c) postanowienia w sprawie Niemiec:

- **Niemcy zostaną podzielone na cztery strefy okupacyjne** a Berlin na sektory między ZSRR, Wielką Brytanię, USA i Francję. Całością okupacji będzie zarządzać Sojusznicza Rada Kontroli (SRK),
- **Niemcy muszą zapłacić reparacje wojenne** – nie ustalono ostatecznej kwoty odszkodowań. Na ich pokrycie Niemcy miały przeznaczyć środki pieniężne umieszczone na zagranicznych kontach przez rząd Rzeszy oraz wartość wszystkich maszyn, które miały zostać zdemontowane w niemieckich fabrykach w strefach okupacyjnych. ZSRR zobowiązał się ze swojej części reparacji uregulować odszkodowania Polski, a pozostałe państwa okupacyjne oprócz swoich miały uregulować odszkodowania np. Belgii czy Holandii.

d) inne postanowienia:

- z Czechosłowacji, Polski, Węgier ludność niemiecka zostanie przymusowo przesiedlona do Niemiec,
- zbrodniarze nazistowscy mieli zostać ukarani.

3. Proces norymberski – listopad 1945 – październik 1946

- a) Międzynarodowy Trybunał Wojskowy sędził 22 zbrodniarzy wojennych.
- b) NSDAP, SS, SD, Gestapo uznano za organizacje zbrodnicze .
- c) 12 oskarżonych, w tym Herman Göring, Hans Frank i Joachim von Ribbentrop zostali skazani na karę śmierci, 3 otrzymała karę dożywotniego więzienia, 4 otrzymało długoletnie wyroki, a 3 uniewinniono.
- d) w latach 1946 – 1949 odbyło się 12 procesów tylko przed sądami amerykańskimi. Sądzone członków Einsatzgruppen, załogi niemieckich obozów koncentracyjnych, członków NSDAP, SS. Liczne procesy odbywały się w krajach, w których zbrodniarze popełnili zbrodnie.

4. Powstanie Organizacji Narodów Zjednoczonych (ONZ) – kwiecień – czerwiec 1945 r.

- a) konferencja założycielska odbyła się w San Francisco w kwietniu 1945 r. Udział wzięło 50 państw,
- b) 26.06.1945 r. podpisano Kartę Narodów Zjednoczonych. Jest to data powstania ONZ.
- c) na czele organizacji stanął Sekretarz Generalny,
- d) głównym organem decyzyjnym jest Rada Bezpieczeństwa ONZ . Składała się z 5 członków stałych – największe mocarstwa: USA, Wielka Brytania, Francja, ZSRR, Chiny – oraz z członków niestałych, którzy zmieniają się co 2 lata. Członkowie stali mają prawo weta do uchwał Rady,
- e) delegaci wszystkich państw tworzą Zgromadzenie Ogólne ONZ. Zbierali się raz do roku, a każde państwo dysponowało 1 głosem (wyjątek – Ukraina i Białoruś, które były częścią ZSRR mogły głosować odrębnie),
- f) siedzibą organizacji został Nowy York,
- g) głównym celem organizacji jest utrzymanie pokoju na świecie, rozwiązywanie konfliktów na drodze pokojowej, wzajemna pomoc,
- h) w 1948 r. ONZ uchwaliła Powszechną Deklarację Praw Człowieka.

5. Okupacja Niemiec

- a) Niemcy zostały podzielone na 4 strefy okupacyjne a Berlin na 4 sektory między W. Brytanię, Francję, USA i ZSRR,
- b) koordynacją polityki państw okupacyjnych wobec Niemiec zajmowała się Sojusznicza Rada Kontroli (SRK), w skład której weszło 4 dowódców stref okupacyjnych,

c) celem okupacji była realizacja czterech zasad :

- **denazyfikacji** – likwidacji organizacji nazistowskich, usunięcie z życia politycznego i społecznego działaczy związanych w przeszłości z systemem nazistowskim,
- **demokratyzacji** – przekształcenia Niemiec w kraj demokratyczny,
- **demilitaryzacji** – całkowite rozbrownienie Niemiec, pozbawienie kraju uzbrojenia i fortyfikacji,
- **dekartelizacji** – rozbicie wielkich monopolów, czyli związków przedsiębiorstw.

d) państwa okupacyjne miały inne plany dotyczące swoich stref:

- ZSRR traktował Niemcy jako kraj podbity, wprowadzał zmiany charakterystyczne dla krajów komunistycznych: znacjonalizował przemysł, skolektywizował rolnictwo. Nie pozwolił na funkcjonowanie licznych partii politycznych i doprowadził do powstania SED – Socjalistycznej Partii Jedności Niemiec, która po sfałszowanych wyborach przejęła pełnię władzy.
- W strefach zachodnich szybko zrezygnowano z odbierania majątku na rzecz reparacji ze względu na zniszczenia, a od 1946 r. zaczęto udzielać pomocy gospodarczej. Utrzymano własność prywatną, wprowadzono program opieki socjalnej. Oprócz tego pozwolono na funkcjonowanie licznych partii politycznych m.in. CDU – Unia Chrześcijańsko – Demokratyczna, FDP – Wolna Partia Demokratyczna, CSU – Socjaldemokratyczna Partia Niemiec. Zaczęto tworzyć struktury demokratyczne i przekazywać im stopniowo władzę.